

این مقاله به بررسی چالش‌ها و فرصت‌های ناشی از به‌کارگیری فناوری‌های مدرن در فرآیندهای دادرسی کیفری می‌پردازد، با تأکید ویژه بر وضعیت و حقوق بزه‌دیدگان ناشنوا و کم‌شنوا. در عصری که تحول دیجیتال ساختارهای سنتی را دگرگون ساخته، نظام عدالت نیز از این قاعده مستثنی نبوده و به طور فزاینده‌ای به سمت استفاده از پلتفرم‌های از راه دور برای ارائه خدمات دادرسی، محاکمه، بازجویی، تحقیقات و جلسات سوق یافته است. اگرچه این رویکرد مزایایی نظیر صرفه‌جویی در زمان و هزینه را به همراه دارد و می‌تواند دسترسی به عدالت را در برخی موارد تسهیل کند، اما پرسش اساسی در خصوص جایگاه و تضمین حقوق بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر، به‌ویژه ناشنوایان و کم‌شنوایان، در این تحول فناورانه مطرح می‌شود که نیازمند بررسی دقیق و همه‌جانبه است.

هدف اصلی این پژوهش که با روش حقوقی هنجاری تدوین شده است، تحلیل اثرات متقابل قانون و فناوری بر حقوق بزه‌دیدگان با تأکید خاص بر ناشنوایان و کم‌شنوایان است. نویسندگان با بررسی مبانی نظری حمایت از بزه‌دیدگان در نظام عدالت کیفری، اصول دادرسی عادلانه و اسناد بین‌المللی مرتبط، به این نکته حیاتی اشاره می‌کنند که بی‌توجهی به حقوق قربانیان و فقدان حمایت‌های لازم و متناسب با نیازهای ویژه آن‌ها می‌تواند منجر به بزه‌دیدگی ثانویه شده و احساس بی‌عدالتی و بی‌اعتمادی به نظام قضایی را در آنان تشدید کند و حتی در مواردی، بزه‌دیده را در معرض خطر تبدیل شدن به بزه‌کار قرار دهد.

نتایج این تحقیق نشان می‌دهد که اگرچه دادرسی از راه دور پتانسیل کاهش تأخیرات و افزایش کارایی را دارد و می‌تواند موانع جغرافیایی را برای حضور برخی از طرفین دعوا مرتفع سازد، اما در حال حاضر، فراهم کردن ترجمه تخصصی، دقیق و کارآمد برای ناشنوایان و کم‌شنوایان هدف اصلی پیاده‌سازی دادرسی الکترونیک نبوده است. محیط‌های ویدئوکنفرانس موجود، اغلب نیازهای ارتباطی بزه‌دیدگان نیازمند مترجم متخصص زبان اشاره و آگاهی از اصطلاحات حقوقی را به طور کامل برآورده نمی‌کنند. چالش‌هایی نظیر کیفیت پایین صدا و تصویر، دشواری در برقراری ارتباط غیرکلامی و بصری که برای درک کامل پیام در زبان اشاره حیاتی است، و فقدان دسترسی آسان و به‌موقع به مترجم متخصص در محیط مجازی، موانع جدی در راه تحقق دادرسی عادلانه و مؤثر برای این گروه از بزه‌دیدگان ایجاد می‌کند و می‌تواند حقوق اساسی آن‌ها در فرآیند دادرسی را نقض نماید.

مقاله استدلال می‌کند که دادرسی از راه دور و استفاده از مترجم برای بزه‌دیدگان ناشنوا و کم‌شنوا نیازمند تنظیمات و تمهیدات ویژه‌ای است که حمایت بهینه از فرآیند ترجمه را تضمین نماید و حقوق ارتباطی، مشارکتی و دادرسی عادلانه این افراد را به نحو کامل تأمین کند. این امر به‌عنوان یک پیش‌نیاز

حیاتی برای دستیابی به هدف غایی نظام عدالت کیفری، یعنی عدالت منصفانه، فراگیر و دسترس‌پذیر برای تمامی افراد جامعه، به‌ویژه آسیب‌پذیرترین گروه‌ها که نیازمند توجه و حمایت ویژه هستند، مطرح می‌شود. در نهایت، مقاله بر ضرورت تدوین سیاست‌ها و دستورالعمل‌های مشخص، جامع و الزام‌آور برای ادغام فناوری در دادرسی‌ها با در نظر گرفتن دقیق و همه‌جانبه نیازهای ویژه بزه‌دیدگان ناشنوا و کم‌شنوا تأکید کرده و پیشنهاداتی عملی را در این زمینه ارائه می‌دهد تا اطمینان حاصل شود که فناوری به ابزاری برای ارتقاء عدالت تبدیل شده و حقوق هیچ‌یک از طرفین دعوا، به‌ویژه بزه‌دیدگان آسیب‌پذیر، نادیده گرفته نشود.

English Abstract:

This article examines the challenges and opportunities arising from the application of modern technologies in criminal justice proceedings, with a specific focus on the situation and rights of deaf and hard-of-hearing victims of crime. In an era where digital transformation has reshaped traditional structures, the justice system is no exception, increasingly adopting remote platforms for delivering services related to litigation, trials, interrogations, investigations, and hearings. While this approach offers advantages such as time and cost savings and can facilitate access to justice in some cases, a fundamental question arises regarding the position and safeguarding of the rights of vulnerable victims, particularly those who are deaf or hard of hearing, within this technological shift, which requires careful and comprehensive examination.

The primary objective of this research, conducted using a legal-normative methodology, is to analyze the interplay between law and technology concerning the rights of victims, with a specific emphasis on deaf and hard-of-hearing individuals. The authors, by examining the theoretical foundations of victim support within the criminal justice system, the principles of fair trial, and

relevant international documents, highlight the crucial point that neglecting the rights of victims and the lack of necessary and appropriate support for their special needs can lead to secondary victimization, intensify feelings of injustice and distrust in the judicial system, and even, in some cases, expose the victim to the risk of becoming an offender.

The findings of this study indicate that although remote proceedings have the potential to reduce delays and increase efficiency and can overcome geographical barriers for the presence of some litigants, currently, providing specialized, accurate, and effective translation for deaf and hard-of-hearing individuals has not been a primary goal in the implementation of electronic justice. Existing video conferencing environments often do not fully meet the communication needs of victims requiring specialized sign language interpreters with knowledge of legal terminology. Challenges such as low audio and video quality, difficulty in establishing non-verbal and visual communication crucial for the complete understanding of messages in sign language, and the lack of easy and timely access to specialized interpreters in virtual settings create significant obstacles to achieving fair and effective justice for this group of victims and can violate their fundamental rights in the judicial process.

The article argues that remote proceedings and the use of interpreters for deaf and hard-of-hearing victims necessitate specific adjustments and arrangements that ensure optimal support for the translation process and fully safeguard the communication, participatory, and fair trial rights of these individuals. This is presented as a vital prerequisite for achieving the ultimate goal of the criminal justice system: fair, inclusive, and accessible justice for all members of society, especially the most vulnerable groups who require special attention and support. Ultimately, the article emphasizes the need to develop specific, comprehensive, and binding policies and guidelines for integrating technology into legal proceedings while thoroughly considering the special needs of deaf and hard-of-hearing victims and offers practical recommendations in this regard to ensure that technology becomes a tool for promoting justice and that the rights of no litigant, especially vulnerable victims, are overlooked.

Keywords: Electronic Justice, Criminal Justice, Victim Rights, Vulnerable Victim, Interpreter.